

Lesbrief – Schatbewaarder gezocht!

Deze lesbrief hoort bij het venster 'De muntschat van Amby en de Eburonen' uit de Canon van Limburg. De les stimuleert leerlingen om op een creatieve en onderzoekende manier na te denken over het belang van archeologische vondsten en de verschillende perspectieven die hiermee samenhangen.

Doel van de werkvorm

Leerlingen verplaatsen zich in historische of hedendaagse rollen om de betekenis van de muntschat van Amby te onderzoeken en presenteren hun inzichten in een rondetafelgesprek of een rollenspel.

Leerdoelen

- De leerling verplaatst zich in het perspectief van mensen uit het verleden.
- De leerling gebruikt een historisch object (de muntschat) om verschillende standpunten te analyseren.
- De leerling leert historisch redeneren op basis van bronnen en context.
- De leerling presenteert een onderbouwd standpunt in een groep.

Werkvorm: Stappenplan

1. De klas wordt verdeeld in groepjes van 4 à 5 leerlingen.
2. Elke groep kiest of krijgt een personage/rol, zoals:
 - Een Eburonische stamleider
 - Een Romeinse legeraanvoerder
 - Een handelaar uit een naburig gebied
 - Een jonge smid of ambachtsman
 - Een archeoloog uit de 21e eeuw
3. De leerlingen beantwoorden samen de centrale vraag: *Wat betekent deze muntschat voor jouw personage?*
4. Ze bereiden een korte presentatie, een rondetafelgesprek of een poster voor waarin ieder personage zijn standpunt verwoordt.
5. Na afloop stelt de klas vragen aan de groepjes over hun keuzes en argumenten.

De kaartjes met rolbeschrijvingen kunnen als inspiratie dienen voor leerlingen, of er kan voor gekozen worden om deze blanco te geven en door de leerlingen in te laten vullen.

Differentiatie / Verdieping

Voor snellere of oudere leerlingen kunnen extra bronnen worden toegevoegd (zoals fragmenten uit Caesar's commentaren) of kunnen ze ook een historisch debat organiseren over de betrouwbaarheid van verschillende bronnen. Leerlingen kunnen ook een korte reflectie schrijven over wat ze geleerd hebben uit het perspectief van hun personage.

1. Eburonische stamleider

Situatie:

Je bent een stamleider van de Eburonen, een trotse Keltische stam die leeft in het gebied dat nu Belgisch en Nederlands Limburg is. Je bent verantwoordelijk voor de bescherming en het welzijn van je volk.

Wat betekent de schat voor jou?

De zilveren munten symboliseren jouw rijkdom, macht en status. Ze zijn niet alleen een teken van leiderschap, maar ook een middel om trouw te kopen van andere stamleden of bondgenoten. Je hebt deze munten misschien gekregen van handelaren, als geschenken van bevriende stammen, of buitgemaakt tijdens conflicten.

Wat is je dilemma?

De Romeinen rukken op. Moet je de munten gebruiken om soldaten of wapens te kopen? Verstoppen om ze veilig te houden? Of verdelen onder je stam om hun loyaliteit te behouden?

Perspectief:

Je ziet jezelf als verdediger van je cultuur tegen buitenlandse overheersing. De schat is niet zomaar geld — het is erfgoed, eer, en een teken van wie jij bent.

2. Romeinse legeraanvoerder

Situatie:

Je bent een commandant van een Romeins legioen, gestationeerd in Gallië. Je hebt de opdracht om opstanden zoals die van de Eburonen neer te slaan en het Romeinse gezag te herstellen.

Wat betekent de schat voor jou?

Je ziet de schat als mogelijk oorlogsbuit — bewijs van rebellie en roof door de Eburonen. Maar ook als politiek kapitaal: als je deze munten mee terugbrengt naar Rome, toon je je succes.

Wat is je dilemma?

Gebruik je de schat om je troepen te belonen? Rapporteer je deze officieel aan je superieuren? Of gebruik je haar als bewijs om verdere vergelding tegen de Eburonen te rechtvaardigen?

Perspectief:

Je denkt Romeins: orde, gezag en expansie. De schat is een middel om Rome's macht uit te breiden — of jouw carrière.

3. Handelaar uit een naburig gebied

Situatie:

Je bent een reizende handelaar die regelmatig door het gebied van de Eburonen trekt. Je handelt in zout, textiel, wijn en sieraden. Je kent veel volkeren en talen.

Wat betekent de schat voor jou?

Je herkent in de schat munten uit verschillende regio's — Gallische, Romeinse en misschien zelfs verre oostelijke. Dit wijst op handelsnetwerken, uitwisseling en contact. De schat bewijst dat zelfs 'barbaarse' stammen deelnamen aan internationale handel.

Wat is je dilemma?

De Eburonen staan op het punt van oorlog. Is het veilig om nog handel met hen te drijven? Kun je de muntschat misschien gebruiken om relaties te verbeteren of te vluchten?

Perspectief:

Jij ziet geen grenzen — alleen routes. Culturen beïnvloeden elkaar constant. De muntschat is geen geheim: het is bewijs van hoe verbonden mensen zijn.

4. Jonge smid of ambachtsman

Situatie:

Je bent een jonge vakman of -vrouw, net begonnen als leerling bij een meester-smid. Je leert hoe je zilver moet bewerken, ringen moet maken en wapens kunt repareren.

Wat betekent de schat voor jou?

De munten zijn prachtig gemaakt — een meesterwerk op zich. Je ziet de zilverwaarde, maar ook de techniek. Misschien kun je ze omsmelten tot sieraden, of zelfs gebruiken als inspiratie voor je eigen ontwerpen.

Wat is je dilemma?

Moet je de schat aan je stam melden? Hou je stiekem een paar munten achter voor eigen gebruik? Of droom je ervan om ooit zelf zulke kunstwerken te maken?

Perspectief:

Jij kijkt als maker: wat mensen achterlaten, vertelt een verhaal over hun kennis, stijl en dromen. De schat is voor jou een toegang tot een groter verleden.

5. Archeoloog uit de 21e eeuw

Situatie:

Je bent een moderne wetenschapper, gespecialiseerd in archeologie en Keltisch-Romeinse cultuur. Je hebt zojuist gehoord dat er een schat gevonden is in Amby.

Wat betekent de schat voor jou?

De muntschat is een sleutel tot kennis. Met dateringstechnieken, analyse van zilverlegeringen en plaatsbepaling kun je theorieën over de Eburonen bevestigen of juist herzien.

Wat is je dilemma?

Je wilt de schat graag onderzoeken, maar ook beschermen tegen plundersaars en illegale handel. Tegelijk weet je dat niet iedereen je interpretatie van de geschiedenis zal accepteren.

Perspectief:

Voor jou is de schat een wetenschappelijk object — geen bezit, maar een bron van kennis voor iedereen. Je wilt het verhaal van de mensen achter de schat reconstrueren en delen met de wereld.